

LAW FIRM ■ ADVOKATŲ KONTORA

SUTKIENĖ, PILKAUSKAS IR PARTNERIAI

TEISĖS AKTŲ APŽVALGA

2008 m. rugpjūčio mėn. Nr. 55

ŠIAME NUMERYJE:

- **Lietuvos Respublikos teisės aktai**

- Bankų teisė
- Intelektinė nuosavybė
- Statybų teisė
- Vertybiniai popieriai
- Viešieji pirkimai

- **Aktualūs LR teismų sprendimai**

- **Europos Sąjungos teisės naujienos**

- Vertybiniai popieriai

- **Kontoros naujienos**

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTAI

BANKŲ TEISĖ

Pakeista Lietuvos Respublikos juridinių asmenų gaunamų užsienio paskolų be valstybės garantijos ir užsienio ūkio subjektams suteikiamų paskolų įregistravimo Lietuvos banke tvarka

2008 m. rugpjūčio 7 d. Lietuvos bankas priėmė nutarimą Nr. 123 (toliau – Nutarimas), kuriuo buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos juridinių asmenų gaunamų užsienio paskolų be valstybės garantijos ir užsienio ūkio subjektams suteikiamų paskolų įregistravimo Lietuvos banke tvarka ir pripažinta netekusi galios iki Nutarimo įsigaliojimo galiojanti tvarka. Nutarimas įsigalioja nuo 2008 m. rugsėjo 15 d.

Nuo Nutarimo įsigaliojimo dienos Lietuvos subjektai, gaunantys paskolą iš užsienio subjektų arba suteikiantys paskolą užsienio subjektams, privalės per 15 dienų nuo paskolos sutarties pasirašymo įregistruoti paskolą Lietuvos banke. Šiuo metu tvarka numato, kad paskolos gavimas arba suteikimas turi būti registruotas per 10 dienų nuo paskolos arba jos dalies gavimo arba suteikimo dienos. Nutarimu taip pat įtvirtinta praktikoje jau egzistavusi taisyklė, kad prašymai įregistruoti paskolą gali būti pateikiami ne tik asmeniškai arba paštu, kaip tvarka numatė iki šiol, tačiau ir internetu, elektroniniu paštu ir faksu.

INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ

Ratifikuotas Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino registracijos Ženevos aktas

2008 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos Seimas įstatymu ratifikavo Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino registracijos Ženevos aktą Nr. X-1431 (Žin., 2008, Nr. 15-514) (toliau – Ženevos aktas). Šis aktas įsigalios 2008 m. rugsėjo 26 dieną. Taip pat priimtos su pramoninio dizaino tarptautine registracija susijusios Lietuvos Respublikos dizaino įstatymo pataisos.

Ženevos aktas suteikia pramoninio dizaino tarptautinės registracijos galimybę Lietuvoje. Pramoninio dizaino teisinę apsaugą, registraciją ir teisių gynimą Lietuvoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos dizaino įstatymas, įsigaliojęs 2003 m. sausio 1 d. Jei Lietuvos pareiškėjai (fiziniai ar juridiniai asmenys) turi interesų keliose Europos Sąjungos valstybėse eksportuojant gaminius ar paslaugas arba suteikiant licencijas naudoti dizainu kitose šalyse, reikia užsitikrinti dizaino apsaugą tose šalyse.

Lietuvai, ratifikavus Ženevos aktą, pramoninio dizaino savininkui suteikiama galimybė apsaugoti dizainą iš karto keliose prie susitarimo akto prisijungusiose šalyse narėse (viso 25 susitariančios šalys, įskaitant Europos Sąjungą), paduodant vieną paraišką nacionalinei patentų tarnybai, t.y.

DIDŽIOJI 23, LT - 01128 VILNIUS, LIETUVA

Tel.: (8 5) 251 4444, 251 4445

Faks.: (8 5) 251 4455

El. paštas: spp@spp.lt

www.spp.lt

Valstybiniam patentų biurui arba Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos Tarptautiniam biurui. Tarptautinė registracija turi tokį pat poveikį visose tose valstybėse, kokį turėtų registracija, atlikta kiekvienoje iš jų atskirai. Ženevos akto nuostatos supaprastina dizaino registracijos galiojimo, palaikymo bei perleidimo procesus, taip sumažindamos dizainų savininkų išlaidas.

Pakeistas ir papildytas Dizaino įstatymas

Remiantis tuo, kad 2008 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos Seimas ratifikavo Hagos susitarimo dėl pramoninio dizaino registracijos Ženevos aktą, buvo padaryti keli analogiški dizaino įstatymo (toliau – Įstatymas) pakeitimai ir papildymai, kurie kaip ir pats Ženevos aktas įsigalios tik 2008 m. rugsėjo 26 dieną.

Šie pakeitimai supaprastina įgaliojimo atstovauti pareiškėjui ar dizaino savininkui formą ir numatė, kad įgaliojimas turi būti sudarytas paprasta rašytine forma. Taip pat numatyta, kad viena paraiška galima prašyti įregistruoti iki 100 to paties gaminio dizaino pavyzdžių, kai senoji įstatymo redakcija numatė tik 10.

Naujoji įstatymo redakcija numato, jog net praėjus 6 mėnesiams nuo dizaino registracijos galiojimo pabaigos ir dizaino savininkui primokėjus 50 proc. didesnę mokesčių už registracijos termino pratesimą yra laikoma, jog dizaino registracija nebuvo nustojusi galioti.

Dizaino įstatymas papildytas nauju skirsniu, kuris reglamentuoja tarptautinę dizaino registraciją. Čia, kaip ir Ženevos akte, nurodoma, jog tarptautinė dizaino registracija, kurioje yra nurodyta Lietuvos Respublika, nuo registracijos datos turi tokią pat teisinę apsaugą kaip ir šio įstatymo tvarka pareikštas registruoti dizainas. Pareiškėjas, kuris atitinka visus keliamus reikalavimus, tokią paraišką gali paduoti per Valstybinį patentų biurą arba tiesiogiai tarptautiniam biurui. Tarp tarptautinėje paraiškoje nurodomų valstybių, kuriose prašoma apsaugos, gali būti nurodyta ir Lietuvos Respublika.

STATYBŲ TEISĖ

Patvirtinta nauja statybos techninio reglamento „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“ redakcija

2008 m. rugpjūčio 16 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras įsakymu Nr. 184 (Žin., 2008, Nr. 97-3768) pakeitė statybos techninį reglamentą STR 1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“ (toliau – Reglamentas). Šis Reglamentas įsigaliojo nuo 2008 m. rugpjūčio 27 d.

Naujojoje Reglamento redakcijoje yra keletas pakeitimų:

- Panaikinta laikinų statinių kategorija. Naujojoje redakcijoje įvesta nauja, platesnė, sąvoka (iš esmės apimanti senąją) „**nesudėtingi laikini statiniai**“ – jiems priskiriami nesudėtingi statiniai, kuriuos leista pastatyti ir naudoti ribotą laiką, ne ilgesnį nei 3 metai. Nesudėtingiems laikiniams statiniams neatliekamos pripažinimo tinkamais naudoti procedūros.
- Numatyta, kad **nesudėtinguose statiniuose** (nemaišyti su nesudėtingais laikiniais statiniais) negali būti

gyvenamųjų ar poilsio paskirties patalpų, o kilnojamiems daiktai (vagonėliai, konteineriai, kioskai ir kt.) laikomi nesudėtingais statiniais, jei atitinka kitus tokių statinių požymius.

- Pakeisti reikalavimai asmeniui, kuris turi teisę rengti supaprastintą statinio projektą ir atlikti šio projekto vykdymo priežiūrą. Esminiai pakeitimai – panaikintos išimties kuomet buvo neprivalomas statinio statytojo techninio prižiūrėtojo kvalifikacijos atestatas.

VERTYBINIAI POPIERIAI

Patvirtintos kolektyvinio investavimo subjektų statistinės atskaitomybės bendrosios nuostatos

2008 m. rugpjūčio 20 d. Lietuvos banko valdyba priėmė nutarimą Nr. 127 (Žin., 2008, Nr. 98-3826) (toliau – Nutarimas), kuriuo patvirtintos kolektyvinio investavimo subjektų statistinės atskaitomybės bendrosios nuostatos (toliau – Nuostatos). Nuostatos įsigaliojo 2008 m. rugpjūčio 29 dieną.

Nuostatos nustato bendruosius kolektyvinio investavimo subjektų statistinės atskaitomybės reikalavimus ir klasifikavimo principus, rengimo ir pateikimo Lietuvos bankui tvarką, statistinės informacijos kokybės reikalavimus ir naudojimo tvarką.

Nuostatose įtvirtinta, jog pateikti kolektyvinio investavimo subjekto statistinę atskaitomybę yra įpareigotas atskaitingasis agentas, t.y. kolektyvinis investavimo subjektas, įtrauktas į statistinį Lietuvos investicinių fondų sąrašą arba į statistinį Lietuvos pinigų finansinių institucijų sąrašą, tvarkomą vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2003 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 46 „Dėl pinigų finansinių institucijų balanso statistinės atskaitomybės“ (Žin., 2003, Nr. 50-2252).

Nutarimu patvirtinta kolektyvinio investavimo subjekto statistinės atskaitos KIS-01 forma. Kolektyvinio investavimo subjektai, įtraukti į statistinį Lietuvos pinigų finansinių institucijų sąrašą, statistinės atskaitos KIS-01 formos duomenis Lietuvos bankui turi pateikti elektroniniu būdu per 8 darbo dienas atskaitiniam laikotarpiui pasibaigus. Kolektyvinio investavimo subjektai, įtraukti į statistinį Lietuvos investicinių fondų sąrašą, statistinės atskaitos KIS-01 formos duomenis Lietuvos bankui elektroniniu būdu turi pateikti per 18 darbo dienų atskaitiniam laikotarpiui pasibaigus. Statistinės atskaitos KIS-01 formos 1M-7M lentelių duomenys Lietuvos bankui turi būti teikiami kas mėnesį nuo 2009 m. vasario 1 d., pradedant 2008 m. gruodžio mėnesio duomenimis, o statistinės atskaitos KIS-01 formos 1K-2K lentelių duomenys Lietuvos bankui turi būti teikiami kas ketvirtį nuo 2009 m. vasario 1 d., pradedant 2008 m. ketvirtojo ketvirčio duomenimis.

Nutarime pažymėta, jog Lietuvos bankas pažeidusiems Nuostatose nurodytus privalomuosius statistinės atskaitomybės reikalavimus kolektyvinio investavimo subjektams arba tuo atveju, kai kolektyvinis investavimo subjektas neturi juridinio asmens statuso, – teisiškai įgaliotiems jiems atstovauti asmenims skaičiuoja delspinigius, taiko baudas.

Patvirtinti reikalavimai audito komitetams

Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisija 2008 m. rugpjūčio 21 d. priėmė nutarimą Nr. 1K-18 (Žin., 2008, 98-3827), kuriuo patvirtino reikalavimus audito komitetams (toliau – Reikalavimai). Reikalavimai įsigalios 2008 m. rugsėjo 1 dieną. Nuo šios dienos neteks galios Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2006 m. spalio 26 d. nutarimas Nr. 1K-12 „Dėl papildomų nepriklausomumo reikalavimų audito įmonėms ir auditoriams“ (Žin., 2006, Nr. 119-4559).

Reikalavimai taikomi audito komitetams, sudaromiems Lietuvos Respublikoje įsteigtose akcinėse bendrovėse (išskyrus bankus ir Centrinę kredito uniją), kurių popieriais prekiaujama Lietuvos Respublikos ir (arba) bet kurios kitos valstybės narės reguliuojamoje rinkoje. Reikalavimuose įtvirtinta, jog bendrovės privalo nustatyti vidaus taisykles, apibrėžiančias – priklausomai nuo jų dydžio ir veiklos pobūdžio – audito komiteto teises ir pareigas, audito komiteto dydį, narystės audito komitete laikotarpį, audito komiteto narių išsilavinimo, profesinės patirties reikalavimus, nepriklausomumo principus, taikomus nepriklausomiems audito komiteto nariams, ir kitus su audito komiteto sudarymu ir darbo organizavimu susijusius klausimus.

Reikalavimuose įtvirtinta, jog audito komitetas sudaromas iš nevadovaujančių administracijos darbuotojų ir (arba) iš stebėtojų tarybos narių, ir (arba) iš visuotinio akcininkų susirinkimo išrinktų narių. Audito komitetą turi sudaryti ne mažiau kaip trys nariai, iš kurių bent vienas turi būti nepriklausomas ir turėti ne mažesnę kaip 5 metų darbo patirtį apskaitos arba audito srityje. Reikalavimuose nustatyti pagrindiniai kriterijai, siekiant nustatyti, ar audito komiteto narys gali būti laikomas nepriklausomu. Pažymėtina, jog Reikalavimuose įtvirtintos sąlygos, kada audito komiteto funkcijas gali atlikti stebėtojų taryba. Bendrovėje, kurioje stebėtojų tarybą sudaro nedaug narių ar stebėtojų taryba nesudaroma, audito komitetą išimties tvarka gali sudaryti du nariai, iš kurių bent vienas turi būti nepriklausomas ir turėti ne mažesnę kaip 5 metų darbo patirtį apskaitos arba audito srityje.

Visiems audito komiteto nariams turi būti pateikta išsami informacija, susijusi su specifiniais Bendrovės apskaitos, finansiniais ir veiklos ypatumais. Bendrovės administracija audito komitetą turėtų informuoti apie svarbių ir neįprastų sandorių apskaitos būdus, jei apskaita gali būti vykdoma skirtingais būdais. Šiuo atveju ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į bendrovės veiklą lengvatinės prekybos zonose ir (ar) per specialiosios paskirties bendroves (organizacijas) vykdomą veiklą siekiant išsiaiškinti, ar tokia veikla pateisinama.

VIEŠIEJI PIRKIMAI

Pakeistas Viešųjų pirkimų įstatymas

2008 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. X-1673 (Žin., 2008, Nr. 83-3179) (toliau – Įstatymas). Šių pakeitimų didžioji dalis įsigalios 2008 m. rugsėjo 1 dieną, dalis nuostatų – nuo 2009 m. sausio 1 dienos. Įvertinant tai, kad šiuo metu galiojančios redakcijos IV skyrius („Supaprastinti pirkimai“)

buvo pakeistas iš esmės, priimtu įstatymu faktiškai buvo pakeista (papildyta) daugiau nei 55% viso įstatymo.

Nauja įstatymo redakcija iš esmės keičia klasikinio sektoriaus (valstybės ir savivaldybės įmonės, įstaigos, institucijos, valstybės ir savivaldybių kontroliuojamos viešosios įstaigos) perkančiųjų organizacijų pirkimų, kurių vertė neviršija tarptautinio pirkimo vertės ribos, pirkimo procedūrų vykdymo tvarką. Tai yra, visus supaprastintus pirkimus (tame tarpe ir mažos vertės pirkimus, kurie pakeičia įprastos komercinės praktikos pirkimo būdą) minėtos klasikinio sektoriaus perkančiosios organizacijos privalės atlikti pagal savo pačių patvirtintas supaprastintų pirkimų taisykles, kurios ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šių taisyklių patvirtinimo dienos turės būti paskelbtos viešai Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje.

Vietoje įprastos komercinės praktikos atsiranda mažos vertės pirkimai, keičiasi jų vertės, trumpėja pasiūlymų pateikimo terminai, tikslinamos pirkimo neskelbimo sąlygos. Tiesa, pagal naujoje redakcijoje pateiktą įstatyme vartojamų sąvokų apibrėžimą, mažos vertės pirkimas nėra įvardinamas kaip pirkimo būdas, tačiau sistemškai analizuojant įstatymą, mažos vertės pirkimas turėtų būti laikomas kaip savarankiškas supaprastinto pirkimo būdas. Taigi, mažos vertės pirkimu bus laikomas pirkimas, kurio vertė be PVM perkant prekes ir paslaugas neviršija 100 tūkst. Lt, o perkant darbus neviršija 500 tūkst. Lt. Visus kitus pirkimo būdus (metodus) turės nustatyti pati perkančioji organizacija.

Pažymėtina ir tai, kad nauja įstatymo redakcija keičia (tikslina) ir bendrąsias nuostatas, kurios taikytinos tiek supaprastintiems pirkimams, tiek ir tarptautinės vertės pirkimams. Pavyzdžiui, pirkimo sutarties sudarymo tvarka, pirkimo sutarties sąlygų keitimas, ataskaitų teikimo tvarka, pranešimas apie pirkimo sutarties sudarymą ir kt. Taip pat ši redakcija numato ir tai, kad Viešojo pirkimo komisija, pastebėjusi, jog tiekėjas, skaičiuodamas pasiūlymo kainą padarė aritmetinę klaidą, privalės prašyti, kad tiekėjas aritmetines klaidas, nekeisdamas vokų atplėšimo procedūros metu paskelbtos pasiūlymo kainos, ištaisytų. Naujoji įstatymo redakcija pakeitė ir anksčiau galiojusias fiksuotas tarptautinio pirkimo vertės ribas ir nurodė, kad dabar jos bus tikslinamos Europos Komisijos ir skelbiamos Europos Sąjungos oficialiame leidinyje, šios patikslintos vertės taip pat bus nurodomos „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ bei Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje. Visos vertės bus nurodomos be pridėtinės vertės mokesčio.

AKTUALŪS LR TEISMŲ SPRENDIMAI

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.23 straipsnio ir 6.250 straipsnio taikymo ir aiškkinimo

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – LAT) išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovo uždarnosios akcinės bendrovės „Ekstra žinios“ ir ieškovo Ž. Ž. kasacinius skundus dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. kovo 4 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo Ž. Ž. ieškinį atsakovams UAB „Ekstra žinios“ ir UAB „Lietuvos rytas“ dėl teisės į privatų gyvenimą

gynimo ir neturtinės žalos atlyginimo; tretieji asmenys K. Z. ir L. V (bylos Nr. 3K-3-393/2008).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl teisės į privatų gyvenimą gynimo ir neturtinės žalos atlyginimo.

LAT nurodė, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.23 straipsnyje detalizuojamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucijos) 22, 24-25 straipsniuose ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 8 straipsnyje įtvirtintos žmogaus teisės į privatų gyvenimą gynimas civiliniais teisiniais būdais. CK 2.23 straipsnio 1 dalis atspindi Konstitucijos 22 straipsnio nuostatą, kad fizinis asmuo turi teisę į savo privataus gyvenimo neliečiamumą. Teisėjų kolegija konstatavo, kad pagal CK 2.23 straipsnio 1 dalį privataus gyvenimo neliečiamumas reiškia, kad informaciją apie asmens privatų gyvenimą galima skelbti tik jo sutikimu. CK 2.23 straipsnyje, reglamentuojančiame teisę į privatų gyvenimą ir jo slaptumą, nėra nustatyta, kokia forma turi būti išreikštas asmens sutikimas. Teisėjų kolegija, aiškindama CK 2.23 straipsnio 1 dalies nuostatą, nusprendė, kad sutikimą dėl privačios informacijos skelbimo asmuo gali duoti žodžiu, raštu, jis taip pat gali būti nuspėjamas ir iš konkludentinių veiksmų (pavyzdžiui, asmuo viešai pasakoja savo privataus gyvenimo detales kitiems asmenims, duoda interviu žurnalistui ir pan.).

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad sutikimu skleisti informaciją apie asmens privatų gyvenimą negali būti laikoma ta aplinkybė, kad ieškovas nevengė bendrauti su žiniasklaidos atstovais ir pateikdavo informaciją, priskirtiną intymiai privataus gyvenimo sferai (pavyzdžiui, vaiko pradėjimas ir pan.). Teisėjų kolegija konstatavo, kad pats asmuo kompetingas nuspręsti, ar informacijos apie jo privatų gyvenimą paskelbimas nepadarys jam žalos, nes asmens sutikimas paskelbti informaciją apie jo privatų gyvenimą apima ir neigiamų padarinių atsiradimo rizikos prisiėmimą. Tokiu atveju galima teisinė situacija, kai įstatymo saugomos teisės į privatų gyvenimą ir jo slaptumą pažeidimas nekonstatuojamas ir asmeniui, paskleidusiam tokią informaciją, teisinė atsakomybė netaikoma.

CK 2.23 straipsnis nereguliuoja neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijų, šie kriterijai nustatyti CK 6.250 straipsnio 2 dalyje. CK 6.250 straipsnio 1 dalis nustato, kad neturtinė žala – tai asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais. Fiziniam asmeniui neturtinė žala padaroma fizinio ir dvasinio pobūdžio pakenkimais, kurie sukelia kančias ir išgyvenimus, t. y. asmeniui nenaudingas poveikis. Neturtinė žala yra padaroma dėl sukeliama išgyvenimų, bet paveikiant skirtingus gėrius, turinčius didesnę ar mažesnę vertę asmeniui.

Aiškindama šios normos taikymą ginčo santykiams, Teisėjų kolegija pažymėjo, kad neturtinės žalos atlyginimo teisinius pagrindus ir neturtinės žalos atlyginimo dydžių nustatymą lemia neturtinės žalos prigimtis ir objektas, dėl kurio pažeidimo asmuo patiria neturtinę žalą. Priteisiant neturtinės žalos atlyginimą vadovaujamosi teisingo žalos atlyginimo koncepcija.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad tokių asmeninių neturtinių teisių ir vertybių kaip teisė į privatų gyvenimą, asmens garbė ir orumas pažeidimo atveju neturtinė žala dažniausiai nėra tokia akivaizdi kaip sveikatos sužalojimo ar gyvybės atėmimo atveju, todėl pažeidimo rimtumas bei žalą padariusio asmens kaltė turi svarbesnę reikšmę nustatant neturtinės žalos dydį šio pobūdžio bylose. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad, atsižvelgiant į kompensacinę neturtinės žalos atlyginimo paskirtį, žalą padariusio asmens kaltė traktuotina kaip neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijus tik tais atvejais, kai kaltės laipsnis iš esmės padidina nukentėjusio asmens išgyvenimus, t. y. žala padaroma tyčia, o teisės pažeidimo padariniai nėra akivaizdūs.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl netesybų dydžio nustatymo

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – LAT) išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovo UAB „Okadeta“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. vasario 19 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo UAB „Kaduva“ ieškinį atsakovui UAB „Okadeta“ dėl skolos ir netesybų už darbus, atliktus pagal rangos sutartį, priteisimo ir atsakovo priešieškinį ieškovui dėl netesybų priteisimo (bylos Nr. 3K-3-401/2008).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl netesybų priteisimo.

LAT nurodė, kad netesybos negali būti priemonė vienai iš šalių piktnaudžiauti savo teise ir nepagrįstai praturtėti kitos šalies sąskaita, tačiau jos negali būti teismo sumažintos tiek, kad taptų mažesnės už nuostolius, atsiradusius dėl prievolės nevykdymo ar netinkamo vykdymo. Netesybų įskaitymas į nuostolius nesudaro pagrindo visais atvejais sumažinti sutartines netesybas iki minimalių ar įrodytų nuostolių dydžio. Priešingu atveju būtų paneigta netesybų, kaip prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės, reikšmė ir pažeistas sutarčių laisvės principas (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.2 straipsnio 1 dalis, 6.156 straipsnis).

LAT pažymėjo, kad priklausomai nuo faktinės situacijos tas pats netesybų dydis (procentine ar pinigine išraiška) vienu atveju gali būti pripažintas tinkamu, o kitu – aiškiai per dideliu. Teismas, mažindamas netesybas, turi atsižvelgti į sutarčių laisvės principą, apimančią ir sutarties sąlygų (taip pat ir netesybų) nustatymą, į tai, kokio dydžio netesybos buvo pasirinktos šalių valia ir sulygtos sutartimi, bei į konkrečių sutartinių santykių pobūdį (pvz. abi sutarties šalys – privatus verslo subjektai, turintys patirtį verslo bei derybų srityje, galintys numatyti išsipareigojimų nevykdymo pasekmes ir laisva valia pasirenkantys sutarties sąlygas).

LAT konstatavo, kad kai sutartinės netesybos yra teismo sumažinamos daugiau nei keliasdešimt kartų ir nustatomos minimalaus dydžio, tokiu būdu yra iš esmės paneigiama šalių valia dėl atsakomybės už sutartinių išsipareigojimų nevykdymą, o sutarties sąlygos nuostatos yra koreguojamos labiau nei to reikėtų pagal protingus sąžiningos verslo praktikos reikalavimus (CK 6.228 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl rangos darbų priėmimo-perdavimo akto pasirašymo ir darbų kainos sumažinimo

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – LAT) išnagrinęjo civilinę bylą pagal atsakovo A. Z. kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2006 m. lapkričio 20 d. sprendimo ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. kovo 12 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo UAB „Pamario Andova“ ieškinį atsakovui A. Z. ir Z. Z. antstolių kontorai ir trečiajam asmeniui N. Ž. dėl 114 266 Lt už atliktus statybos-rekonstravimo darbus, 1377 Lt palūkanų, 2010,80 Lt delspinigių priteisimo, taip pat pagal ieškovo A. Z. ieškinį atsakovui UAB „Pamario Andova“ dėl 102 838,58 Lt darbų kainos sumažinimo (bylos Nr. 3K-3-371/2008).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl užsakovo prievolės atsiskaityti su rangovu už jo atliktus statybos rangos darbus.

LAT nurodė, kad statybos darbų perdavimas ir priėmimas įforminamas priėmimo-perdavimo aktu. Kaip numatyta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.662 straipsnio 1 dalyje ir 6.694 straipsnio 4 dalyje, darbų priėmimo-perdavimo aktą turi pasirašyti abi šalys – rangovas ir užsakovas.

LAT pažymėjo, kad užsakovas, atsisakydamas pasirašyti aktą, privalo nurodyti atsisakymo priežastis. Jei, rangovo nuomone, užsakovo nurodytas atsisakymas priimti darbų rezultatą yra nepagrįstas, jis turi teisę, akte pažymėjęs atsisakymo faktą, pasirašyti jį vienašališkai. Tokią teisę jis turi, jei pats tinkamai vykdė prievolę perduoti atliktus darbus – sutartyje nustatytu terminu ir sąlygomis sudarė sąlygas užsakovui priimti atliktus darbus.

LAT konstatavo, kad visais atvejais svarbu nustatyti užsakovo atsisakymo patvirtinti darbų priėmimo-perdavimo aktą priežastis, įvertinti, kokią įtaką tam turėjo sutartyje numatyto termino rangos darbams atlikti praleidimas ir kitas darbų priėmimo aplinkybes, rangovo atliktų darbų apimtį, jų kokybę. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad sprendžiant klausimą dėl sumų, priklausančių rangovui už atliktus darbus, įstatymas užsakovui suteikia teisę atsiskaityti darbo trūkumų vertę iš bendros mokėtinos sumos ir tam nėra būtina nustatyti objekto galėjimą ar negalėjimą naudoti pagal tikslinę paskirtį (CK 6.658 straipsnio 5 dalis).

EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS NAUJIENOS

VERTYBINIAI POPIERIAI

1985 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius subjektams, derinimo (UCITS direktyva) pakeitimo projektas

2008 m. liepos 16 d. Europos Komisija paskelbė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl

įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektams, derinimo pakeitimo. Siūlomais pakeitimais siekiama stiprinti konkurenciją tarp ES finansų rinkoje veikiančių kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektų, bendrosios rinkos integraciją, sukurti naujas verslo organizavimo galimybes, mažinti kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektų valdymo sąnaudas bei gerinti investuotojų apsaugą. Pakeitimais siūloma supaprastinti notifikavimo procedūrą, siekiant investicinius vienetus platinti kitoje valstybėje narėje, pakeisti sutrumpintą prospektą esminės informacijos dokumentu – suderinus turinį bei apribojus apimtį padaryti šį dokumentą suprantamesnį neprofesionaliems investuotojams, įtvirtinti naujas kolektyvinių investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektų jungimosi sąlygas nepaisant jų teisinės formos ir kt.

KONTOROS NAUJIENOS

Advokatų kontora Sutkienė, Pilkauskas ir partneriai prisijungia prie pirmaujančio Baltijos šalių verslo teisės aljanso „TLS Alliance“

Trys pirmaujančios advokatų kontoros Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, stiprindamos ilgametį bendradarbiavimą vienijasi į „TLS Alliance“.

„Tark & Co“, „Loze, Grunte & Cers“ bei „Sutkienė, Pilkauskas ir partneriai“ yra vienos seniausių kartu bendradarbiaujančių advokatų kontorų Baltijos šalyse. Pirmaujantis verslo teisės aljansas „TLS Alliance“ suteiks galimybių teikti dar geriau klientų poreikius atitinkančias profesionalias teises paslaugas visose Baltijos šalyse.

„Naujo aljanso sukūrimas – natūralus daugelį metų bendradarbiaujančių Estijos, Latvijos ir Lietuvos advokatų kontorų žingsnis. Susivienijimas padės užtikrinti geresnę tarptautinių teisinių paslaugų infrastruktūrą“, – pabrėžė Lietuvos advokatų kontoros Sutkienė, Pilkauskas ir partneriai vadovaujanti partnerė Eugėja Sutkienė.

„Susivienijusios advokatų kontoros ir toliau teiks tarptautinius standartus atitinkančias paslaugas. Be to, „TLS Alliance“ turės galimybę operatyviau teikti profesionalią teisinę pagalbą klientams visų trijų Baltijos valstybių verslo teisės klausimais“, – teigė Estijos kontoros „Tark & Co“ vadovaujantis partneris Aare Tark.

„Baltijos šalys traktuojamos kaip viena rinka, todėl naujasis susivienijimas leis mums tiksliau atitikti klientų poreikius. Estijos, Latvijos ir Lietuvos advokatų kontorų bendradarbiavimas daugelyje bendrų projektų buvo iš tiesų produktyvus. Mes dirbome kaip vieninga komanda“, – teigė Latvijos kontoros „Loze, Grunte & Cers“ vadovaujantis partneris Janis Loze.

„TLS Alliance“ nariai turi didelę patirtį teikiant teisinę pagalbą komercinės teisės klausimais bei bendradarbiaujant su pirmaujančiomis Baltijos ir Šiaurės šalių advokatų kontoromis. „TLS Alliance“ nariai padėjo klientams sėkmingai įgyvendinti vienus stambiausių ir sudėtingiausių sandorių Baltijos regione, pvz., steigiant pirmąją Baltijos

regione Europos Bendrovę (*Societas Europaea, SE*), į kurią buvo konsoliduotos „Sampo Life“ įmonės Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Analogiškas projektas buvo įgyvendintas ir draudimo bendrovės „Seesam“ užsakymu.

„TLS Alliance“ nariai teikė konsultacijas pirmą kartą Baltijos šalyse vykdant bankų susijungimą, peržengiantį vienos Europos Sąjungos valstybės ribas (*angl. cross-border merger*). Tuo būdu prie „Danske Bank“ buvo prijungti „Sampo Bank“ grupės bankai, veikę Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje.

„TLS Alliance“ nariai konsultavo „Pohjola Bank“, bankui padedant veiklą Baltijos šalyse. Advokatų kontorų paslaugomis reorganizavimo metu naudojosi didžiausia Estijos statybų bendrovė „Merko“.

„TLS Alliance“ kartu su tarptautine advokatų kontora „Lovells LLP“ kliento užsakymu atliko elektros energetikos sektoriaus reguliavimo įvairiose ES šalyse tyrimą.

Naujai suburtame aljanse dirbs apie 100 advokatų ir teisininkų. Bendra trijų Baltijos šalių advokatų kontorų apyvarta yra apie 31 mln. Lt.

Apie „TLS Alliance“ narius

„Sutkienė, Pilkauskas ir partneriai“ buvo įkurta Vilniuje 2003 metų pavasarį po JAV teisės firmos „McDermott, Will & Emery“ Vilniaus biuro reorganizavimo. Kontoros steigėjai buvo pirmieji ir ilgą laiką vieninteliai užsienio teisės biuro

Lietuvoje įkūrėjai. Jie subūrė naują kvalifikuotų teisininkų kolektyvą, teikiantį teises paslaugas Lietuvos bei užsienio klientams visose komercinės teisės srityse. Kontora bendradarbiauja su ilgametę patirtį turinčiomis bei vienomis iš didžiausių advokatų kontorų JAV, Didžiojoje Britanijoje, Skandinavijos šalyse, Lenkijoje, Rusijoje ir kitose Rytų ir Centrinės Europos šalyse.

„Tark & Co“ - viena ilgiausiai veikiančių ir didžiausių advokatų kontorų Estijoje, pradėjusi veiklą 1991 m. Nuo pat „Tark ir Co“ įkūrimo pradžios advokatų kontoros veikla buvo orientuota į užsienio klientus. Jau daugelį metų įmonė bendradarbiauja su pirmaujančiomis Šiaurės šalių, Europos ir JAV advokatų kontoromis, todėl turi sukaupusi nemažai tarptautinės veiklos patirties. Narystė „TLS Alliance“ suteikė kontrai galimybę bendradarbiauti su pirmaujančiomis Šiaurės šalių advokatų kontoromis: „Mannheimer Swartling“ Švedijoje, „Hannes Snellman“ ir „Castrén & Snellman“ Suomijoje ir kt. „Tark & Co“ yra tarptautinio advokatų kontorų tinklo „Association of European Lawyers“ narė.

„Loze, Grunte & Cers“ - viena didžiausių teises paslaugas teikiančių advokatų kontorų Latvijoje, sukaupusi 15 metų patirtį. Advokatų kontora buvo įkurta 2005 gegužės mėnesį, susijungus dviem pirmaujančioms bei tarptautinės patirties turinčioms Latvijos advokatų kontoroms „Loze & Partners“ ir „Grunte & Cers“. Įmonė turi nuolatinio bendradarbiavimo su pirmaujančiomis advokatų kontoromis Didžiojoje Britanijoje, JAV, Skandinavijoje ir kitose pasaulio šalyse patirties.

Ši teisės aktų apžvalga yra tik informacinio pobūdžio ir pilnai neatspindi visų teisinio reglamentavimo aspektų. Dėl išsamios konsultacijos teisiniais klausimais prašome kreiptis į mūsų kontorą telefonais: (8 5) 251 44 44, (8 5) 251 44 45.